

Zdravljenje otroka s kisikom na domu – zdravstvena vzgoja staršev

M. Čaušević¹, J. Stermecki¹.

¹Klinika za perinatologijo UKC Ljubljana
majda.causevic@gmail.com

Zdravljenje s kisikom pomeni dovajanje kisika bolniku na različne načine. Kisik uporabljamo kot zdravilo za začasno ali trajno zdravljenje bolezni, ki jim je skupni imenovalec hipoksija. Nedonošenčki imajo veliko težav z dihanjem zaradi nezrelosti pljuč, dihalnega centra in celotnega organizma. Mnogi nedonošenčki ne zmorejo dihati sami in potrebujejo pomoč, ki je pri večini potrebna le nekaj ur ali dni. Na srečo so le redki tisti zelo nedonošeni in nezreli dojenčki, ki jih zaradi odpovedi dihanja vzdržujejo pri življenju zelo zapletene aparature, monitorji in zdravila. Ti potrebujejo pomoč več tednov, včasih tudi mesecev. Nezrelost pljuč in težave dihal je danes mogoče uspešno premagovati z dovajanjem kisika ter tudi s pomočjo vzdrževanja konstantnega pozitivnega pritiska v zračnih poteh in z različnimi načini umetne ventilacije. Dihalna stiska novorojenčka ali bolezen hialinih membran je ena najpogostejših težav nedonošenčka. Bronhopulmonalna displazija (BPD) ali kronična pljučna bolezen (KPB) pa praktično pomeni za nedonošenčka dolgotrajno odvisnost od dodatka kisika v vdihanem zraku. To je bolezen pljuč, ki se razvije zaradi prezgodnjega rojstva, kar prepreči normalen razvoj pljučnih mešičkov in pljučnega žilja. Nekateri nedonošenčki potrebujejo dodatek kisika tudi, ko so v vseh ostalih pogledih pripravljeni za odhod domov. V takih primerih je omogočeno zdravljenje s kisikom na domu. V bolnišnicah je kisik v plinskem stanju in ga dovajajo po stenskih napeljavah v bolniške sobe, kjer se s pomočjo pretočnega merilnika aplicira posameznemu bolniku. Na neonatalnih oddelkih uporabljamo poleg stenske napeljave še mikro pretočne merilnike, ki nam omogočajo dovajanje manjših količin kisika (do 1 l/min). V zadnjih petnajstih letih so se aparati, ki odvezemajo kisik iz zraka (koncentratorji kisika) omogočili varno dajanje kisika bolnikom tudi izven zdravstvenih ustanov. Osnovni namen takega zdravljenja otrok s kisikom na domu je tudi skrajšanje hospitalizacije in nudenje boj zdravega okolja v krogu družine. V prvi vrsti je pomembno učenje staršev o negi otroka s kisikom že na oddelku enote intenzivne nege in terapije novorojenčkov, kjer se že med zdravljenjem njihovega otroka veliko naučijo o sami bolezni in negi. Pred začetkom zdravljenja s kisikom na domu morajo biti izpolnjeni določeni pogoji. Starši morajo živeti v primernem socialnem okolju, dobro morajo razumeti potek otrokove bolezni, pričakovano trajanje zdravljenja in sprejeti morajo predlagani način zdravljenja. Mnogi starši so nam kasneje povedali, da jim je bilo lažje, če so bili seznanjeni, kakšno bolezen ima njihov otrok in kako se ga ozdravi. Iz izkušenj pa vemo, da je zdravljenje s kisikom na domu uspešno, da so starši iznajdljivi in da ni nobenih ovir, ki jih ne bi zmogli pri iskanju pomoči njihovim malčkom.

Ključne besede: nedonošenost, dihalna stiska, kisik